

บทบรรณาธิการ

คำถาม การขอให้เพิกถอนการยึดทรัพย์อ้างว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีโดยการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเกินกว่าที่พอจะชำระให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หรือขอให้ศาลเพิกถอนการขายทอดตลาดอ้างว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้แจ้งประกาศขายทอดตลาดให้ทราบและขายไปในราคาต่ำกว่าปกติ หรือขอให้เพิกถอนคำสั่งเจ้าพนักงานบังคับคดีในการขายทอดตลาดและมีคำสั่งให้ผู้ประมูลเป็นผู้ซื้อที่ดินได้จากการขายทอดตลาด หากมีการเรียกค่าเสียหายมาด้วยจะยื่นฟ้องเป็นคดีใหม่ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๘๗/๒๕๕๖ ตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ที่ขอให้จำเลยทั้งสี่ถอนการยึดทรัพย์ห้องชุดของโจทก์ หากจำเลยทั้งสี่ไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสี่ แสดงว่าโจทก์ประสงค์จะให้ศาลพิพากษาเพิกถอนการยึดทรัพย์ห้องชุดของโจทก์ อันสืบเนื่องมาจากข้ออ้างของโจทก์ว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีโดยการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเกินกว่าที่พอจะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาฝ่าฝืนต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔ ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๖ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะแล้วว่าให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษายื่นคำร้องต่อศาลก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลงเพื่อให้ศาลสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขกระบวนการบังคับคดีทั้งปวง โจทก์ในฐานะลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีที่อ้างว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีโดยไม่ชอบ จึงต้องดำเนินการตามบทกฎหมายนั้น แม้โจทก์จะมีคำขอให้จำเลยทั้งสี่ชดใช้ค่าเสียหายมาด้วยก็เป็นเพียงคำขอต่อเนื่องและเมื่อศาลยังมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนการยึดทรัพย์ก็จะฟังว่าการกระทำของจำเลยทั้งสี่เป็นการโต้แย้งสิทธิโจทก์หาได้ไม่ ฟ้องของโจทก์จึงเกี่ยวกับการบังคับคดีในคดีเดิมของศาลชั้นต้นและจำต้องมีคำวินิจฉัยของศาลก่อนที่การบังคับคดีจะได้ดำเนินไปได้โดยครบถ้วนและถูกต้อง ต้องด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๗ (๒) โจทก์จึงต้องเสนอคดีโดยทำเป็นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นในคดีเดิมซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี หาใช่ยื่นคำฟ้องต่อศาลชั้นต้นเป็นคดีใหม่

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๘๖/๒๕๕๑ โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๖ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีประจำสำนักงานบังคับคดีจังหวัดเพชรบุรีและอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของจำเลยที่ ๓ ได้ดำเนินการบังคับคดีขายทอดตลาดที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๕๔๑๘ ตำบลชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นครั้งที่ ๑๓ โดยติดจำนอง ตามหมายบังคับคดีของศาลแพ่งในคดีหมายเลขแดงที่ ๔๕๙/๒๕๔๓

ระหว่างนางสุรีย์ โสภณโกโคย โจทก์ นางนิมนวล พิณฑุโยธิน จำเลย ซึ่งส่งไปให้ศาล
จังหวัดเพชรบุรีบังคับคดีแทน ในการขายทอดตลาดดังกล่าวโจทก์ได้เสนอราคาสูงสุด
และไม่น้อยกว่าราคาสูงสุดของการประมูลในครั้งก่อนโดยไม่มีผู้คัดค้าน แต่จำเลย
ที่ ๑ และที่ ๒ ไม่เคาะไม้ขายทรัพย์ให้แก่โจทก์โดยอ้างว่าราคาที่โจทก์เสนอ
ยังไม่สมควรขาย เป็นการจงใจปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๙ ทวิ วรรคหนึ่ง ทำให้โจทก์เสียหาย เพราะ
ทำให้น้ำใต้ถนนจำนวนในส่วนดอกเบ็ญเพิ่มขึ้นเป็นเงิน ๑,๖๖๖,๘๗๕ บาท จำเลยทั้งสาม
จึงต้องร่วมรับผิดชอบค่าเสียหายส่วนนี้ซึ่งโจทก์ขอคิดเพียง ๓๐๐,๐๐๐ บาท ขอให้เพิกถอน
คำสั่งของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในการขายทอดตลาดดังกล่าวและมีคำสั่งให้โจทก์
เป็นผู้ซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๕๔๑๘ ได้จากการขายทอดตลาด กับให้จำเลยทั้งสาม
ร่วมกันใช้ค่าเสียหาย ๓๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบ็ญอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่
วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

ศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องแล้ว พิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกาโดยได้รับอนุญาตจาก
ศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๓ ทวิ

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ว่า โจทก์ฟ้อง
คดีนี้ต่อศาลชั้นต้น (ศาลแพ่ง) ได้หรือไม่ เห็นว่า ก่อนฟ้องคดีนี้โจทก์เคยฟ้องจำเลย
ทั้งสามต่อศาลแพ่งธนบุรีและคดีดังกล่าวถึงที่สุดโดยศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ตามคำฟ้องและ
คำขอบังคับของโจทก์มุ่งประสงค์ให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ที่ไม่ขาย
ทอดตลาดที่ดินตามฟ้องให้แก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้ให้ราคาสูงสุดและเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคา
ประมูลครั้งก่อน ซึ่งโจทก์เห็นว่าเป็นคำสั่งที่ฝ่าฝืนต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
มาตรา ๓๐๙ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นสาระสำคัญ กับมีคำขอให้ชดใช้ค่าเสียหายเป็น
คำขอต่อเนื่อง ฟ้องของโจทก์จึงเกี่ยวเนื่องกับการบังคับคดีในคดีหมายเลขแดงที่ ๔๕๙/
๒๕๔๓ ของศาลแพ่งซึ่งออกหมายบังคับคดีส่งให้ไปศาลจังหวัดเพชรบุรีบังคับคดี
แทน และจำต้องมีคำวินิจฉัยของศาลก่อนที่การบังคับคดีจะได้ดำเนินไปได้โดยครบถ้วน
และถูกต้องกรณีต้องด้วยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
มาตรา ๗ (๒) ประกอบมาตรา ๑๕ วรรคท้าย และมาตรา ๓๐๒ วรรคหนึ่งและวรรค
ท้าย โจทก์จะต้องเสนอคำฟ้องหรือคำร้องขอต่อศาลที่มีอำนาจในการบังคับในการบังคับ
คดีคือยื่นต่อศาลแพ่งซึ่งเป็นศาลที่ออกหมายบังคับคดี หรืออาจยื่นต่อศาลจังหวัดเพชรบุรี
ซึ่งเป็นศาลที่บังคับคดีแทน มิใช่ศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนา (ศาลแพ่งธนบุรี) ดังนั้น โจทก์
จึงต้องเสนอคดีนี้โดยทำเป็นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นในคดีเดิมคือศาลแพ่งในคดี
หมายเลขแดงที่ ๔๕๙/๒๕๔๓ ซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี หากยื่นคำฟ้อง
ต่อศาลชั้นต้น (ศาลแพ่ง) เป็นคดีใหม่ไม่ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษามานั้นชอบแล้ว"

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๙๙๗/๒๕๕๔ ตามคำฟ้องของโจทก์ทั้งสองที่ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการขายทอดตลาดที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๓๔๒๒ พร้อมสิ่งปลูกสร้างและให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ถอนการยึดที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๙๓๒๓ พร้อมสิ่งปลูกสร้าง โดยโจทก์ทั้งสองอ้างว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้แจ้งประกาศขายทอดตลาดให้ทราบ และขายทอดตลาดทรัพย์สินไปในราคาต่ำกว่าปกติ ทำให้โจทก์ทั้งสองมีหนี้ค้างชำระต้องถูกยึดทรัพย์สินอื่นอีก จึงเป็นคำฟ้องที่อ้างว่าการบังคับคดีฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๖ วรรคสอง หาใช่เป็นคำฟ้องที่เกี่ยวกับการกระทำละเมิดของจำเลยทั้งสามตามที่โจทก์ทั้งสองอ้างไม่ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะว่าให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี โจทก์ทั้งสองจึงต้องดำเนินการไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ จะนำคดีมาฟ้องใหม่ไม่ได้

คำถาม คดีฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการซื้อขายที่ดิน โจทก์จะขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาห้ามมิให้จำเลยทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับที่ดินพิพาทและมีคำสั่งอายัดที่ดินพิพาทไว้ชั่วคราว ก่อนมีคำพิพากษาได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

กรณีที่โจทก์มีคำขอท้ายคำฟ้องให้จำเลยจัดการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้เป็นของโจทก์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๐๔/๒๕๕๕ โจทก์ฟ้องอ้างว่า จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๐ และ จ. ตัวแทนเขตของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๐ ได้ตกลงขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างรวม ๒๗๒ โฉนด เนื้อที่ ๔๙ ไร่ ให้แก่โจทก์ในราคา ๙๐ ล้านบาท โจทก์ชำระเงินค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบางส่วนและเข้าครอบครองเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ต่อมาจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๐ สมรู้ร่วมคิดกับจำเลยที่ ๒๑ แสดงเจตนาลวงบุคคลภายนอกทำนิติกรรมซื้อขายและจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้งหมดไปเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ ๒๑ ขอให้ศาลพิพากษาให้นิติกรรมการซื้อขายและจดทะเบียนสิทธิที่ดินทั้ง ๒๗๒ โฉนด ระหว่างจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๐ กับจำเลยที่ ๒๑ เป็นการสมรู้ร่วมคิดกันแสดงเจตนาลวงให้ตกเป็นโมฆะไม่มีผลใด ๆ ห้ามมิให้จำเลยทั้งหมดหรือบุคคลอื่นเข้าเกี่ยวข้องรบกวนการครอบครอง จัดการและทำประโยชน์ของโจทก์ในที่ดินพิพาท ให้จำเลยทั้งหมดจัดการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้ง ๒๗๒ โฉนดตามฟ้องให้เป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ โดยปลอดจำนองและปราศจากภาระติดพัน พร้อมกับให้รับเงินค่าที่ดินที่ค้าง ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท จากโจทก์ ค่าภาษีและค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายในการโอนให้จำเลยทั้งหมดร่วมกันเป็นผู้เสีย หายจำเลยทั้งหมดไม่สามารถโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ได้ให้จำเลยทั้งหมดร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ

จึงเห็นได้ว่าตามคำฟ้องของโจทก์ หากจำเลยที่ ๒๑ โอนที่ดินพิพาททั้งหมดให้แก่บุคคลอื่นในระหว่างพิจารณา ย่อมจะทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เพราะแม้โจทก์ชนะคดีก็ไม่อาจโอนที่ดินพิพาทกลับมาเป็นของโจทก์ได้ กรณีนี้นับว่ามีเหตุจำเป็นและสมควรเพียงพอที่โจทก์จะขอให้ศาลมีคำสั่งตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๕๔ (๒) ประกอบมาตรา ๒๕๕ (๒) ห้ามมิให้จำเลยที่ ๒๑ โอนที่ดินพิพาทแก่บุคคลอื่นจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงได้

แต่ถ้าคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ไม่มีคำขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ และรับเงินค่าที่ดินส่วนที่เหลือจากโจทก์ให้ดูคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๓๐/๒๕๕๒ เปรียบเทียบ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๓๐/๒๕๕๒ วัตถุประสงค์ของการคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๔ ก็เพื่อให้โจทก์สามารถบังคับคดีได้เมื่อศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี ดังนั้น **สิ่งที่**จะขอคุ้มครองจะต้องตรงกับกรกระทำของจำเลยที่ถูกร้องหรืออยู่ในประเด็นแห่งคดีและเป็นเรื่องที่อยู่ในคำขอท้ายฟ้องด้วย

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ผิดสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพิพาทโดยหลังจากจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินให้โจทก์แล้วกลับไปทำสัญญาจะซื้อจะขายและโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๓ โดยมีคำขอท้ายฟ้องขอให้เพิกถอนสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินระหว่างจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ แต่ท้ายฟ้องของโจทก์ไม่มีคำขอให้จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์และรับเงินค่าที่ดินส่วนที่เหลือจากโจทก์ไป คำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวของโจทก์ ที่ขอห้ามมิให้จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับที่ดินพิพาทและมีคำสั่งอายัดที่ดินพิพาทไว้ชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา จึงเป็นเรื่องนอกเหนือจากประเด็นแห่งคดีและคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ จึงไม่มีเหตุสมควรและเพียงพอที่จะนำวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๔ มาใช้บังคับได้

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ